

BARRIERS ABOUT PHYSICAL EDUCATION COURSE IN THE STATE HIGH SCHOOLS IN KIRŞEHİR¹

Berkan BOZDAĞ

Doktorant, Gazi Üniversitesi, brknbozdog@gmail.com

Oğuzhan YONCALIK

Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, yoncaliko@gmail.com

Received: 12.04.2017

Accepted: 24.07.2017

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the barriers in front of the realization of physical education course goals in the high schools in Kirşehir city center. The study was carried out with 632 students attending 9 different high schools in Kirşehir in the Fall Semester of 2015-2016 academic year. The 'Physical Education and Sport Facilities and Inadequacies Scale (PESFIS)' developed by the researcher was used as data collection tool. The scale consists of 21 items and 4 sub-dimensions ("institutional inability", "test anxiety and indifference", "student experience" and "infrastructural inadequacies"). As a result, Boys and girls think similar. In terms of the "Institutional disability" sub-dimension, the mean values of the two school groups were close to each other. Science and Anatolian High School students were less concerned about important examinations than General-Fine Arts-Vocational High School students and it was observed that they were more interested in physical education and sports activities. A positive situation was observed in favor of the Science and Anatolian High School students in the Student Experience subdimension including "Problem occurred during physical education and sport activities (messing hair up, sweating, etc)", "Fear of failure", "Negative experiences in the past", " Habits like Internet, TV, playstation, etc.", "mixed education" and "huge class size" items. In the "Infrastructural inadequacies" sub-dimension, General High School-Fine Arts High School-Vocational High School students think more negatively at a significant level than Science and Anatolian High School students.

Keywords: Physical education, high schools, barriers, student.

KIRŞEHİR İLİNDEKİ DEVLET LİSELERİNDE BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ÖNÜNDEKİ ENGELLER

ÖZ

Bu çalışmanın amacı; Kirşehir ili merkezindeki liselerde beden eğitimi dersi hedeflerinin gerçekleşmesinin önündeki engelleri belirlemektir. Araştırma, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı I. döneminde Kirşehir ilinde devlete bağlı bulunan 9 farklı lisede öğrenim gören 632 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 'Beden Eğitimi ve Spor İmkan ve Eksiklikler Ölçeği (BESİVE)' kullanılmıştır. Ölçek, 21 maddeden ve "kurumsal yetersizlik", "sınav kaygısı ve ilgisizlik", "öğrenci deneyimi" ve "fiziksel yetersizlik (altyapı)" olarak 4 alt boyuttan oluşmuştur. Sonuç olarak kız ve erkek öğrenciler benzer düşüncededirler. Ölçek maddelerin kümelenerek oluşturduğu "Kurumsal yetersizlik" alt boyutu bakımından iki okul turu ortalama değerleri birbirine çok yakın gerçekleşmiştir. Fen ve Anadolu Liseleri öğrencilerinin, Genel-Güzel Sanatlar-Meslek Liseleri öğrencilerine göre önemli sınavlar için daha az kaygılandığı aynı zamanda beden eğitimi ve spor faaliyetlerine karşı daha ilgili olduğu sonucuna varılmıştır.

¹ Bu çalışma 6-8 Nisan 2017'de International Congress Of Eurasian Social Sciences'ta sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

“BES faaliyetleri sonucu oluşan olumsuzluklar (saçların bozulması, terleme vb.)”, “Başarısız olma korkusu”, “Geçmişteki olumsuz deneyimler”, “İnternet, TV, playstation vb. alışkanlıklar”, “Karma eğitim” ve “Sınıf mevcudunun fazla olması” maddelerinin yer aldığı “Öğrenci deneyimi” boyutunda da Fen ve Anadolu Liseleri öğrencileri lehine olumlu bir durumla karşılaşmıştır. “Fiziksel yetersizlik (alt yapı/tesis)” alt boyutunda Genel Liseler-Güzel Sanatlar Lisesi-Meslek Liseleri öğrencileri, Fen ve Anadolu Liseleri öğrencilerine göre anlamlı düzeyde olumsuz düşünce içerisindedirler.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor, liseler, engeller, öğrenci.

EXTENDED SUMMARY**Introduction**

The inclusion of physical education (PE) and sports in the curriculum is not sufficient for them to have a positive effect on students. The facilities needed should be provided at a competent level to ensure full effectiveness and productivity. Weekly hours, the number of students in the class, physical environment, equipment and other facilities are important for teaching PE and sports effectively.

This study aimed to determine the barriers in achieving PE goals in the high schools located in Kırşehir.

Method

This is a survey that was intended to describe a current situation, and conducted with 632 students enrolled in nine public high schools in Kırşehir in the first semester of the 2015-2016 academic year. The study data were collected using Physical Education and Sports Facilities and Deficiencies Scale. This scale included 21 items in four subdimensions: corporate deficiency, exam anxiety and lack of attention, student experience and physical deficiency (equipment/facility). The high schools where the participants studied were categorized in framework of the study based on their achievement in TEOG (Transition From Primary to Secondary Education) exam. The schools were divided into two groups each including 170 males and 160 females from science and Anatolian high schools. The second group included 125 males and 177 females from public, fine arts, and vocational high schools. The study calculated the frequencies and percentages of the data belonging to the scale items to make comments based on factor scores. The Shapiro-Wilk test was administered to see a normal distribution. The distribution was normal, and t test and ANOVA were used to compare the groups. The significance level was $\alpha=0.05$.

Findings (Results)

The participants' opinions about the barriers in the PE and sports in schools did not have a significant difference by gender. The mean values of the two school groups were very close to each other in corporate deficiency subdimension. Science and Anatolian high school students were less anxious about important exams than public, fine arts and vocational high school students. Also, the former group was more interested in PE and sports activities than the latter. The 'student experience' subdimension included the negativities created by PE and sports activities (e.g. unshaped hairdo, sweating), fear of failure, negative experiences in the past, other habits including internet, TV, playstation, co-ed implementation, and overpopulated classes. In this dimension, there was a positive result to the advantage of the science and Anatolian high school students. In 'physical deficiency (equipment/facility)' subdimension, the students from public, fine arts, and vocational high school students had significantly negative opinions than the other students.

Conclusion and Discussion

The items in physical deficiency subdimension indicated that the participants expressed the deficiency of outdoor and indoor spaces for PE and sports, and of sports equipment. These results were due to the high costs of sports equipment, and the discontinuation of sports revenues after the abolishment of school sports clubs regulation (November 5, 2013; OJ Issue: 28812)

The sub-items of the corporate barriers subdimension showed that the school administration, parent-teacher association, and other teachers did not support PE. The studies conducted in different locations to cover the last 15 years also found that they did not fully support PE and sports activities (Aras 2000; Uğur 2006; Çelik 2008). Current studies have similar results to the studies conducted 15 years ago. Thus, PE is still undervalued. The participants also said that the weekly hours of PE were deficient. The sub-items of exam anxiety and lack of attention showed that the participants believed the excessive amount of homework and important exams (e.g. YGS [Transition to Higher Education]) did not prevent PE and sports activities. In contrast, the relevant studies concluded that most students failed to spare time for PE and sports due to their busy exam schedule (Çelik, 2008; Pehlivan, 2009). The participants of this study believed that the habit of living an inactive life and the lack of interest in PE and sports did not prevent participation.

The sub-items of the student experience factor showed that the negativities created by PE and sports prevented students from participating in these activities. Yoncalık (2011) conducted a study with 1089 students from 22 schools in Ankara and Konya, and found that unshaped hairdo and sweating had a negative effect particularly on female students. The students also shared that the fear of failure and negative experiences prevented participation in PE and sports. A majority of the students said that the co-ed implementation prevented them from participating. Lirgg (1993) stated that female students had fewer opportunities to improve their skills when the lessons are taught male and female students collectively, and their interaction with the teacher was weaker.

Most students said that the classes being overpopulated was another barrier in their participation in PE and sports, since the teachers could not pay special attention each one of the students. This situation created a disciplinary problem, and prevented achieving the goals of PE and sports (Bocher et al., 1986; Nichols, 1990).

The study findings indicated that male students had more negative opinions about the sufficiency of the facilities at school than the females, and the difference between them was significant. Probably, male students had higher expectations of PE and sports activities than the females, and they wanted to use the sports facilities more frequently.

The study grouped the participants by the academic achievement of their high schools, and found that there was a statistically significant difference between the two groups in 'exam anxiety and lack of attention' subdimension. The students in science and Anatolian high schools were less anxious about important exams than the students in other high school students, and they were more interested in PE and sports. Yoncalık et al. (2010) conducted a study to determine any significant correlation between students' academic achievement

and their attitudes towards PE lesson, and found that the students with higher academic achievement had more expectations from PE and sports than the students with moderate and low achievement, while they expected less acquisition from the lesson than the other students.

GİRİŞ

Beden eğitimi ve sporun öğrencide olumlu etki bırakabilmesi için eğitim öğretim programda yer bulması yeterli değildir. Dersin tam olarak etkili ve verimli geçebilmesi için gerekli ve yeterli imkânları sağlanması gerekir. Okullarda beden eğitimi derslerinin amaçlarına ulaşabilmesi için bu derslerde kullanılacak tesis ve malzemenin öğretimi gerçekleştirecek sayıda ve nitelikte olması gerekir. Bu konuyla ilgili gereksinimlerin karşılanması ve spor salonlarının sayısının artırılması, bu dersin kötü hava koşullarında salonda, daha güvenli ve sakatlanma riskinin az olduğu zeminlerde yapılmasını sağlayacaktır. Böylelikle öğretmenler ders programlarında yer alan her konuyu öğretme imkânına da kavuşacaklardır. Beden eğitiminde öğretilen konularda öğrencilerde istenilen gelişimin sağlanması onlara yeterli malzeme ile hareketi çok tekrar yapabilme fırsatının verilmesine bağlıdır (Harrison ve Blakemore, 1984).

Beden eğitimi dersinin işlenmesi için gerekli tesis yeterliliği ile ilgili Topkaya'nın (1995) yılında "ortaöğretimde beden eğitimi ve spor müfredatı sorunları ve yeni yaklaşımlar" isimli yüksek lisans tez çalışmasında, ortaöğretimde beden eğitimi ve spor sorunlarının sanıldığı kadar araç, gereç, malzeme ve tesis eksikliğine bağlı olmadığı, temeldeki sorunun, öğretim programından kaynaklanan ve eğitim sistemi yapısına değin uzanan bir yapılaşma eksikliğine bağlı olduğu ifade edilmektedir.

Beden eğitimi ve spor dersinin etkin uygulanabilmesi için: derse ayrılan zaman, sınıf mevcudu, fiziksel ortam (ısı, gürültü vb.) ve araç-gereç ile diğer olanakların durumu son derece önemlidir (Bucher, 1983; Nichols, 1990). Çoğu okulda salon olmayışı, var olan salonların çok amaçlı kullanılması (kantin, kafeterya), aktif olunabilecek yerlerin bakımsızlığı, hijyen koşullarına uyulmaması, araç-gereç eksikliği, yürüyüş yollarının olmayışı, spor alanlarının küçük oluşu, kötü hava koşulları, bazı ülkelerde ders saatlerinin azlığı gibi nedenlerden dolayı okullar çocuğun fiziksel aktivite gereksinmesini karşılamaya yetmemektedir (Thompson vd., 2001). Antoine (2012), beden eğitimi ve sporun önündeki engelleri şöyle sıralamıştır: Bütçe kesintileri, kötü tesisler, ekipman, niteliksiz beden eğitim öğretmenleri ve kalabalık sınıflar. Aras'ın (2000), "ilköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar" isimli yüksek lisans tez çalışmasında ilköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ders saatinin yeterli olup olmadığı sorusuna, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu ders saatlerinin yetersiz olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Morgan ve Hansen, (2008) okullar içerisinde beden eğitimi önündeki engelleri, öğretmenlerin kontrolü öğretmenle ilişkisiz ve öğretmenle ilişkili olarak sınıflandırmış ve engelleri; bütçe sınırlaması, kıt kaynaklar, programda beden eğitimi ve spora ayrılan zamanın yetersiz olması, profesyonel gelişimin eksikliği, program karmaşası, tesis ve malzeme eksikliği olarak sıralamışlardır. beden eğitimi dersinde kişinin kendi olumsuz tecrübeleri, eksik eğitim, bilgi yetersizliği tanımlanan engellerdendir (Xiang vd., 2002; De Corby vd., 2005; Morgan ve Bourke, 2005). Razaghi (2014), beden eğitimi uygulamalarına engel teşkil eden yedi faktör tespit etmiştir. Bunlar: İnsan, tesis-ekipman, teknik, kültürel, mali, mesleki yetenek ve sınırlı yatırımdır. Demirhan ve ark., (2014) okul yönetimi, veli ve öğrenci boyutuyla dersin önemini kavratılacak eğitimlerin verilmesi, denetimin alan uzmanı kişiler tarafından yapılması, ders içi ve dışı etkinlikler için gerekli tesis ve araç-gerecin temin

edilmesi, ders süresinin artırılması ve sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılmasının sorunlara çözüm olabileceği vurgulanmıştır.

Barroso (2005), Teksas'ta yaptığı çalışmada kaliteli BES için en sık bildirilen bariyer olarak: yetersiz mali kaynaklar ve yetersiz iç ve dış tesisler, büyük sınıf büyüklüğü yetersiz BES uzman sayısı ve diğer destek eksikliği olarak sıralamıştır. Morgan ve Hansen (2008), bütçe kesintileri, etkili beden eğitimi programlarının uygulanabileceği tesislerin olmaması, beden eğitimi ve spor ekipmanı, niteliksiz beden eğitim öğretmeni eksikliği ve okul politikalarının tutarsızlığını O'Connor ve Graber (2014), beden eğitiminin önündeki üstteki engellere ek olarak, zorbalık ve akran tacizini eklemiştir.

Aynı şekilde Salman vd. (2005) yaptıkları bir araştırmada, öğretmenlerin % 84,3'ü ders verimliliğinin, öğrenci katılımının spor salonu ve benzeri tesislerin yetersizliğine bağlı olarak kış aylarında düştüğünü belirtmektedir.

Eğitim kurumlarımızda beden eğitimi dersinin verimli ve spor etkinliklerin sağlıklı bir şekilde yapılmasına imkan sağlayacak spor tesislerimiz yok denecek kadar azdır. 21 yüzyılın insanını yetiştirecek olan okullarımızda bu tesislerin en az derslikler kadar önemli olduğu bina ile bir bütün olarak düşünülmesi gerekmektedir (Uğur, 2006).

Çumralıgil'in 1995 yılında "seçilmiş bazı illerdeki ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi öğretiminin yapısı ve sorunları" isimli doktora tezinde öğretmenler, "spor tesisleri, araç ve gereçler yetersiz" sorusuna büyük ölçüde katıldıklarını ifade etmiştir, bu araştırmada okullarda spor tesislerinin yetersiz olduğu görülmüştür. Baykoçak'a (2002) göre beden eğitimi öğretmenlerinin en fazla sorun yaşadığı alan okul ve fiziki şartlar olarak ortaya çıkmıştır. Okulların sahip olduğu spor alanı ve malzemelerin yeterliliği derse olan ilgiyi arttırmaktadır. Bu durum ortaokul ve lisede fiziksel yetersizliklerin beden eğitimi derslerinin uygulanmasını zorlaştırdığı gibi öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı ilgisinin azalmasına da yol açmaktadır. Öğrencilerin beden eğitimi dersinde başarılı olabilmeleri için dersi önemsemeleri, hareketi yapmaları ve derste aktif olmaları gerekir. Bu da ancak gerekli ortam, tesis, araç gerecin sağlanmasıyla mümkün olacaktır. Aydın'ın (2002) "Ankara'daki özel ve resmi ortaöğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin bazı mesleki niteliklerinin ve ders dışı çalışmalara katılmalarının karşılaştırılması" isimli yüksek lisans tez çalışmasında, devlet okullarında spor salonu bulunma durumlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenler okullarında %74,1'inde salon bulunmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Çalgın'ın 2003 yılında "Niğde ilinde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerini mevcut durumlarının değerlendirilmesi ve meslek sorunlarının tespiti" isimli yüksek lisans tezinde beden eğitimi öğretmenlerinin %90'ı okullarda spor saha ve tesislerinin yeterli olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Beden eğitimi dersinde araç-gereç, kaynak ve tesislerin yeterince sağlanması gibi durumlar ne derecede yeterli ise öğretimde o ölçüde başarılı olacaktır (Tamer ve Pulur, 2001). Kubayı vd.'nin (2013) yaptığı çalışmada, spor faaliyetlerine katılımda engel olarak spora teşvik etme, motive eksikliği, okullardaki temel ekipman eksikliği ve spor tesislerine erişime değinmiştir.

Barroso vd. (2005) yine BES'in etkili ve verimli olmasının önündeki engel olarak kalabalık sınıf boyutunu işaret etmektedir. Bu durum, beden eğitimi dersinde sınıf yönetiminin ve disiplin sorunlarının ortaya çıkmasına, dolayısıyla etkili bir şekilde ders işlenememesine neden olmaktadır (Ballinger, 1993; Siedentop, 1991). Harrison ve Blakemore (1984)'a göre, sınıf ortamından farklı bir ortamda, farklı araç gereçlerle, daha özgür hareket edebilme olanağı ve diğer derslere nazaran daha kalabalık bir sınıf ortamında ders işleniyor olması, beden eğitimi dersinde sorunlara neden olabilmektedir. Birçok beden eğitimi öğretmeninden kalabalık öğrenci gruplarına, yoğun bir içeriği, daha az zaman, daha küçük bir alanda ve daha az araç-gereçle öğretmesi istenmektedir. Benzer şekilde Pulur ve Tamer'e (2001) göre, kalabalık sınıflar, öğrencilerin derse ilgisiz olmalarına, derse hazırlıksız gelmelerine, öğretim etkinliklerine katılmamalarına ve derse devamsızlık yapmalarına neden olmakta, öğrencilerin sergiledikleri bu davranışlar ise derslerde sorun olarak kendini göstermektedir

Lounsbery (2012) okul yöneticileri ile beden eğitimi öğretmenleri arasında güçlü bir ilişki olmasına gerektiğini söylerken; müdürleri beden eğitimi öğretmenlerinin, beden eğitimi konusundaki kararları üzerinde büyük etkiye sahip olduğu ve beden eğitimi ve spor için anlayış ve vizyon eksikliğine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğrencilerin ergenlik döneminden kaynaklanan disiplin dışı davranışlar göstermeleri, ders kıyafetini getirmemeleri, kız öğrencilerin derse karşı ilgisiz olmaları, cinsiyetler arası iletişimin yetersiz olması beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerle ilgili karşılaştıkları sorunlardır. Öğretmenler bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri olarak, beden eğitimi dersinin önemini öğrencilere kavratılması, her bireyin beceri düzeyinin ve fiziksel özelliklerinin farklı olabileceği konusunda öğrencilerin bilinçlendirilmesinin etkili olacağını ifade etmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenlerinin velilerle karşılaştıkları sorunlar ise bu derse karşı ilgisiz olunması, toplantılara gelinmemesi, kızların eşofman giymelerinin istenmemesi, spor kültüründen yoksun olunması, öğrenci düşük not alınca öğretmenin sorgulanması, bu dersten yüksek not beklentisinin olmasıdır. Öğretmenler, spor kültürünün geliştirilmesi, beden eğitimi dersinin önemini fark ettirilmesi, ailelerin bilinçlendirilmesi ve ailelerle iletişimin artırılmasını bu sorunlara çözüm olabileceğini ileri sürmüşlerdir (Demirhan vd., 2014).

İlköğretim kademesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ders aktivitelerine katılımı büyük ölçüde anne ve babalarının konuya olan bakış açısıyla ilgilidir. Ailelerin bu konudaki yaklaşımı, çocuklarının bu aktivitelere katılıp katılmamaları noktasında neredeyse en belirleyici unsurdur. Fakat ne var ki birçok aile çocuklarının bu faaliyetlere katılımına sıcak bakmamaktadır. Türk toplumunda genel bir kanı haline gelen sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği fikri ve sakatlanmalara neden olduğu düşüncesi, ailelerin olumsuz tavır sergilemesinde başlıca etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak okul aile ilişkilerinin verimli bir şekilde işlediği ülkelerde, çeşitli çalışmalarla aileler bilinçlendirilerek bu yöndeki problemler büyük ölçüde azaltılmıştır (Öncü ve Güven, 2011).

Okullarda yürütülen Beden Eğitimi derslerine öğrencilerin göstermiş olduğu ilgi yüksek düzeyde olmasına rağmen, branş dışı öğretmenlerin, okul yönetimlerinin ve ailelerin desteği çok yüksek değildir. OKS ve ÖSS gibi sınav sisteminin bunda etkili olduğu düşünülmektedir. Okul içinde karşılaşılan en önemli sorun fiziksel alt yapı

ve malzeme eksikliği, Beden Eğitimi ders saatlerinin az olduğu dolayısıyla programın uygulanma düzeyinin düşük olmasıdır. Okul dışı faaliyetlerde ise, sportif faaliyetler için tesislerin yetersiz oluşu, öğretmenlerin okul dışı faaliyetleri yürütmede izinler konusunda bazı engellerle karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır (Çelik, 2008).

Pehlivan (2009), spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda gözlenen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engeller adlı araştırmasına katılan aileler, çocukların fiziksel aktivitelerini gelecekte de devam ettirebilmelerinin önünde gördükleri engellerin başında “OKS, SBS ve ÖSS v.b gibi sınavlara hazırlık geliyor, şeklinde görüş bildirmiştir.

Okullarda beden eğitimi ve spor faaliyetlerine sağlanan imkânların arttırılarak var olan eksikliklerin giderilmesi beden eğitimi dersinin verimliliğini arttıracak ve eğitim ve öğretimi daha kaliteli, daha nitelikli hale getirecektir. Bu çalışmanın amacı Kırşehir ili merkezindeki devlet liselerinin beden eğitimi ve spor derslerinde ki genel ve özel hedeflerin gerçekleşmesinin önündeki engelleri öğrencilerin gözüyle belirleyerek tespit edilen eksiklikleri sınıflandırmaktır. Bu bağlamda çalışma, beden eğitimi derslerinin daha etkin ve verimli işlenebilmesine yardımcı olması ve bu konuda yeni çalışmalara bir yol sunması bakımından önem arz etmektedir. Araştırmanın T. C. Milli Eğitim Bakanlığı ve okul yöneticileri, aileler ve sporun içinde yer alan diğer ilgililere ışık tutacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, liselerde öğrenim gören öğrencilerin, beden eğitimi ve spora katılımlarını engelleyen durumların neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla mevcut bir durumu betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Bu çalışma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Kırşehir il merkezinde bulunan ve devlete bağlı 9 lisede öğrenim gören 337 kız ve 295 erkek toplam 632 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. 9. Sınıf öğrencilerinin sayısı 160, 10. Sınıf öğrencilerin sayısı 177, 11.sınıf öğrencilerin sayısı 151, 12 sınıf öğrencilerin sayısı 144'tür.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Beden Eğitimi ve Spor İmkan ve Eksiklikler Ölçeği (BESİVE)’ kullanılmıştır. Ölçek, 21 maddeden ve “kurumsal yetersizlik”, “sınav kaygısı ve ilgisizlik”, “öğrenci deneyimi” ve “fiziksel yetersizlik (altyapı)” olarak 4 alt boyuttan oluşmuştur. Veri toplama aracının geliştirilme süreci aşağıda aktarılmıştır.

Ölçme aracının ilk aşamasında; araştırma kapsamında olmayan ve sosyo-ekonomik düzey olarak benzer özelliklere sahip olduğu düşünülen bir lisede (Kırşehir Mehmet Akif Ersoy Anadolu lisesi) 10.sınıf öğrencisi olarak öğrenim gören 40 öğrenciye, Türkçe öğretmenleri nezaretinde, beden eğitimi dersinin uygulanmasının önündeki engeller ile ilgili duygu ve düşüncelerini anlatan bir kompozisyon yazdırılmıştır. Toplanan

kompozisyonlara içerik analizi yapılarak ölçme aracı ile ilgili olduğu düşünülen maddeler derlenmiştir. Derlenen maddeler konuyla ilgili uzmanlar tarafından incelenmiş ve gereksiz olduğu düşünülen maddeler ayıklanmış, eksik ve yanlış kodlananlar ise değerlendirme dışı tutulmuştur. Konuyla ilgili yerli-yabancı literatür taranmış, bu taramadan elde edilen bilgiler doğrultusunda ölçme aracına yeni maddeler eklenmiştir. Öğrenci kompozisyonları ve literatür taraması sonucu elde edilen maddeler birleştirilerek madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan maddeler geniş zamanlı birinci tekil şahıs olacak şekilde yazılmıştır. Konuyla ilgili uzmanlar yazılan tüm maddeleri incelemiş ve görüşleri doğrultusunda anlaşılması güç olacağı düşünülen, tekrar niteliği taşıyan ve nötr ifadeler ayıklanmış ve ölçeğe 14 olumlu 14 olumsuz, karışık sıralı toplam 28 maddeden oluşan ilk şekli verilmiştir. Bu aşamada uzman görüşleri doğrultusunda ilk şekli verilen ve 28 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçeğin, ilk uygulaması 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde öğrenimlerine devam eden ve ölçek kapsamında olmayan Kırşehir ili merkez sınırlarında olan iki lisede (Kırşehir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İMKB. 75.Yıl Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9. sınıf 25 öğrenci, 10. sınıf 25 öğrenci, 11. sınıf 25 öğrenci, 12. sınıf 25 öğrenci, 2 okul toplamda 200 öğrenciye uygulanmıştır. Bu öğrencilerden 107'si erkek 87'si kız ve 6'sında cinsiyetini belirtmemiştir. Ölçeğin cevaplama süresi ortalama 15 dakika sürmüştür. Elde edilen veriler bilgisayar aracılığı ile SPSS paket programında "Kesinlikle Katılmıyorum" 1, "Katılmıyorum" 2, "Kararsızım" 3, "Katılıyorum" 4, "Kesinlikle Katılıyorum" 5 şeklinde aktarılmıştır. Daha sonra olumsuz maddelerin puanları 5'ler 1, 4'ler 2, 2'ler 4, 1'ler 5 olarak "Recode" edilmiştir.

Ölçeğin yapısı hakkında bilgiye sahip olmak için en çok başvurulan yol faktör analizidir. Faktör analizi ile ölçeğin genel faktörü, alt boyutları ve sayısı ile ilgili bilgi edinilir (Tavşancıl, 2002). Faktör analizi ölçekteki maddelerin birbirini dışta tutan daha az sayıda gruba-faktöre ayrılıp ayrılmadığını görmek üzere, yani madde indirgeme amacıyla uygulanır. Böylece aynı faktörü ölçen maddelerin bir araya toplanarak oluşturduğu gruba-faktöre bu maddelerin içeriğine göre bir isim verilmeye çalışılır (Balci, 2004).

Bu araştırmada da geliştirilen ölçekte değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklamak ve oluşan faktörleri belirlemek amaçlandığından açımlayıcı faktör analizine başvurulmuştur (Büyüköztürk, 2002). Ancak faktör analizine geçmeden önce, yapılacak faktör analizinin daha sağlıklı sonuçlar vermesi açısından ölçeğin iç tutarlık (Cronbach Alfa) katsayısını hesaplama yoluna gidilmiştir. Bu aşamada madde toplam korelasyonu 0.20'den aşağı olan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Bu uygulama iki kez tekrar edilmiş ve madde toplam korelasyonu 0.20'nin altında madde kalmayınca kadar devam ettirilmiştir. Uygulamalar sonucu 21 maddenin ölçekte kalması uygun görülmüştür.

Kalan 21 maddeye yapılan faktör analizi sonucu 4 faktörlü bir yapı oluşmuştur. Oluşan bu yapının ortak faktör varyansı %46.490 seviyesinde belirlenmiştir. Sosyal bilimlerde yapılan analizlerde %40 ile %60 arasında değişen varyans oranları yeterli kabul edilmektedir (Balci, 2004) Ortaya çıkan faktörler arasında anlamsal ilişki olabileceği düşünülerek kavramsal anlamsallığı sağlamak için elde edilen faktörlere dik döndürme faktör analizi uygulanmıştır. Dik döndürmeli faktör analizinde amaç, çok sayıda ilişkili değişkenden az sayıda ilişkisiz faktöre

ulaşmaktır (Tavşancıl, 2002). Eksen döndürme sonucunda anlamlı olduğu düşünülen ve yorumlanabilir bir yapıya ulaşılmıştır. Aşağıdaki tablolarda analiz sırasıyla verilmiştir.

Tablo 1. Ölçeğin Faktörlerinin Açıkladığı Varyans Analizi Sonuçları

Components	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	4,059	19,328	19,328	4,059	19,328	19,328	3,197	15,222	15,222
2	3,187	15,177	34,505	3,187	15,177	34,505	2,417	11,511	26,733
3	1,346	6,408	40,913	1,346	6,408	40,913	2,253	10,73	37,463
4	1,171	5,577	46,490	1,171	5,577	46,490	1,896	9,028	46,490
5	0,997	4,748	51,238						
6	0,931	4,433	55,671						
21	0,371	1,767	100000						

Tablo 2. Ölçeğin Döndürülmüş Temel Bileşenler Analizi Sonuçları

Madde	Faktör Yük Değerleri (Component)			
	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
m5	,711			
m12	,693			
m10	,668			
m16	,642			
m15	,599			
m7	,589			
m18	,497			
m4				,486
m2		,783		
m17		,708		
m20		,643		
m8		,618		
m11			,687	
m14			,646	
m9			,513	
m6			,507	
m21			,481	
m13			,472	
m1				,788
m3				,640

Dört faktöre göre döndürme işlemi sonucunda birinci faktör 7 maddeden, ikinci faktör 4 maddeden, üçüncü faktör 6 maddeden, dördüncü faktör ise 4 maddeden oluşmaktadır. Birinci boyuttaki maddeler 'Kurumsal yetersizlik', ikinci boyuttaki maddeler 'Sınav kaygısı ve ilgisizlik, üçüncü boyut arasındaki maddeler 'Öğrenci deneyimi', dördüncü boyuttaki maddeler ise 'Fiziksel yetersizlik (altyapı/tesis)' olarak adlandırılmıştır. "Kurumsal yetersizlik" boyutunda bulunan (birinci faktör) maddelerin faktör yükleri, .711 ile .497 arasında değişmektedir. "Sınav kaygısı ve ilgisizlik" boyutundaki (ikinci faktör) maddelerinin faktör yükleri, .783 ile .618 arasında değişmektedir. "Öğrenci deneyimi" boyutundaki (üçüncü faktör) maddelerinin faktör yükleri, .687 ile .472 arasında ve "Fiziksel yetersizlik" (dördüncü faktör) maddelerinin faktör yükleri, .788 ile .561 arasındadır.

Tablo 3. Ölçek Maddelerinin Kümelenecek Oluşturduğu Faktörler

Fiziksel Yetersizlik	Kurumsal Yetersizlik	Sınav Kaygısı ve İlgisizlik	Öğrenci Deneyimi
Açık spor alanları	Okul yönetimi desteği	Hareketsiz yaşama alışkanlığı	Karma eğitim
Kapalı spor alanları	Okul aile birliğinin desteği	Aşırı ödev	Geçmiş olumsuz deneyimler
Yetersiz materyal	BES öğretmen sayısı	Beden Eğitimi ve Spora ilgisizlik	Başarısız olma korkusu
Tesislerin temizliği	Diğer öğretmenlerin desteği	YGS sınavı	Spor sonrası terleme İnternet tv. Vb. alışkanlıklar
	Beden Eğitimi ve Spora ayrılan zaman		
	Maddi destek yetersizliği		Sınıf mevcudunun fazlalığı
	BES kültürü oluşmaması		

Verilerin Analizi

Ölçekte bulunan maddelere ait verilerin frekans ve yüzde değerleri bulunarak faktör skorlarına göre yorumlama yapılmıştır. Eldeki verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır. Verilerin normal dağılım göstermesi üzerine gruplar arası karşılaştırmada t testi ve Anova testi kullanılmış, anlamlılık düzeyi ise $\alpha=0.05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilere ait bilgiler ve öğrencilerden elde edilen verilere yapılan bazı istatistiksel analizler yer almaktadır. Araştırmada, veri toplama aracı Kırşehir il merkezinde bulunan 9 farklı okulda öğrenim gören 9, 10,11 ve 12. sınıf öğrencisi 700 kişiye ulaştırılmış olup bunlardan 632'si değerlendirilmeye

uygun görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördüğü okullar, sınıf ve cinsiyetlerini belirten bulgular tablo 4. 5. 6'da verilmiştir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımları

Öğrencilerin Cinsiyetleri	N	%
Erkek	295	46.7
Kadın	337	53.3
Toplam	632	100

Tablo 4'te araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet dağılımlarına göre toplam 632 katılımcıdan 295'i (% 46,7) erkek, 337'si (% 53,3) bayandır.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Okul Türlerinin Ayrıntılı Olarak Dağılım Ve Yüzdeleri

Okullar	N	%
Kırşehir Lisesi	74	11,7
Aşıkpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	71	11,2
Hayriye Kımçak Anadolu Lisesi	77	12,2
Siddik Demir Anadolu Lisesi	76	12,0
Kırşehir Anadolu İmam Hatip Lisesi	67	10,6
Kırşehir Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	58	9,2
Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi	60	9,5
Hacı Fatma Erdemir Anadolu Lisesi	68	10,8
Prof. Dr. İlhan Kılıçözlü Fen Lisesi	81	12,8
Toplam	632	100

Araştırmamıza katılan okulların ayrıntılı olarak dağılımı şöyledir; Kırşehir Lisesi 74 öğrenci (% 11.7), Aşıkpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 71 öğrenci (% 11.2), Hayriye Kımçak Anadolu Lisesi 77 öğrenci (% 12.2), Siddik Demir Anadolu Lisesi 76 öğrenci (% 12), Kırşehir Anadolu İmam Hatip Lisesi 67 öğrenci (% 10.6), Kırşehir Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi 58 öğrenci (% 9.2), Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi 60 öğrenci (% 9.5), Hacı Fatma Erdemir Anadolu Lisesi 68 öğrenci (% 10.8), Prof. Dr. İlhan Kılıçözlü Fen Lisesi 81 öğrenci (% 12,8)'dir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Okulların Akademik Başarı Durumlarına Göre Dağılımları

Okul Türü	(N)	%
Genel, Güzel Sanatlar, Meslek Liseleri (1. Grup)	330	52,2
Fen ve Anadolu Liseleri (2.grup)	302	47,8
Toplam	632	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü ortaöğretim kurumları araştırma kapsamında tekrar gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma öğrencilerin TEOG sınavı başarı sıralaması göz önüne alınarak yapılmıştır. Buna göre Kırşehir Lisesi, Kırşehir Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kırşehir Anadolu İmam Hatip Lisesi, Neşet Ertuş Güzel Sanatlar Lisesi ve Aşıkpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi bir grupta toplanmıştır.

Diğer grubu ise Prof. Dr. İlhan Kılıçözlü Fen Lisesi, Sıddık Demir Anadolu Lisesi, Hacı Fatma Erdemir Anadolu Lisesi ve Hayriye Kımçak Anadolu Lisesi öğrencileri oluşturmuştur. Birinci grupta 170 erkek, 160 kız öğrenci (% 52.2) öğrenim görürken ikinci grupta yer alan okullarda 125 erkek ve 177 (% 47.8) kız öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 7. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımları

Sınıflar	(N)	%
9.sınıf	160	25,3
10.sınıf	177	28,0
11.sınıf	151	23,9
12.sınıf	144	22,8
Toplam	632	100.0

Tablo 7’de araştırmaya katılan katılımcıların sınıflarının dağılımlarına göre toplam 632 katılımcıdan 160’ı (% 25,3) 9. sınıf, 177’si (% 28) 10. sınıf, 151’i (% 23,9) 11. sınıf 144’ü (% 22,8) 12. sınıftır.

Tablo 8: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bes’in Önündeki Engellere Verdiği Cevapların Dağılımı

Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Okula ait açık spor alanları yeterlidir	204	32,3	218	34,5	69	10,9	105	16,6	36	5,7
Okula ait kapalı spor alanları yeterlidir	267	42,2	200	31,6	60	9,5	73	11,6	32	5,1
Okula ait yeterli materyal (top, minder vs.) vardır	149	23,6	140	22,2	144	22,8	158	25,0	41	6,5
Tesisler yeterince temizdir	124	19,6	156	24,7	201	31,8	125	19,8	26	4,1
Okul yönetimi BES dersine gereken önemi vermektedir	145	22,9	132	20,9	149	23,6	165	26,1	41	6,5
Okul aile birliği BES faaliyetlerini desteklemektedir	140	22,2	125	19,8	200	31,6	120	19,0	46	7,3
Ayrılan maddi destek yeterlidir	128	20,3	166	26,3	217	34,3	80	12,7	41	6,5
Ayrılan zaman yeterlidir	198	31,3	120	19,0	90	14,2	171	27,1	53	8,4
Sınıf mevcudunun fazla olması	69	10,9	104	16,5	112	17,7	191	30,2	156	24,7
Okuldaki BES kültürü ve bilinci yeterlidir	163	25,8	145	22,9	161	25,5	129	20,4	34	5,4
BES öğretmen sayısı yeterlidir	97	15,3	117	18,5	106	16,8	201	31,8	111	17,6
Diğer öğretmenler BES faaliyetlerini desteklemektedir	126	19,9	134	21,2	212	33,5	113	17,9	47	7,4
BES faaliyetleri sonucu oluşan olumsuzluklar (saçların bozulması, terleme vb.)	97	15,3	133	21,0	108	17,1	161	25,5	133	21,0
Başarısız olma korkusu	103	16,3	144	22,8	104	16,5	159	25,2	122	19,3
Geçmiş olumsuz deneyimler	61	9,7	119	18,8	118	18,7	178	28,2	156	24,7
İnternet, TV, playstation	65	10,3	110	17,4	107	16,9	181	28,6	169	26,7
Aşağı ödev ve yoğun sınav takvimi	171	27,1	178	28,2	89	14,1	115	18,2	79	12,5

Hareketsiz yaşama alışkanlığı	142	22,5	161	25,5	112	17,7	114	18,0	103	16,3
YGS ve benzeri önemli sınavlar	197	31,2	157	24,8	104	16,5	96	15,2	78	12,3
BES'e olan ilgisizlik	121	19,1	171	27,1	138	21,8	112	17,7	90	14,2
Karma eğitim	49	7,8	48	7,6	66	10,4	178	28,2	291	46,0

Tablo 8'e bakıldığında; araştırmaya katılan 632 öğrencinin 422'sinin (204+218, % 66,8) okullardaki açık spor alanlarının yetersiz olduğunu belirttiği görülmektedir. Açık spor alanlarının yeterliliği konusunda 69 (% 10,9) öğrenci çekimser kalmıştır. Geriye kalan 141 (% 22,3) öğrenci ise açık spor alanlarının yeterli olduğunu vurgulamıştır. Kapalı spor alanlarının yeterliliği konusunda maddeye ise öğrencilerin 467'si (267+200, % 73,8) yetersiz görüşünü paylaşmış; 60'ı kararsız kalmış, 105'ise (% 16,7) kapalı spor alanlarının yeterli olduğunu belirtmiştir. Okula ait sportif materyalin (top, jimnastik minderi vs.) yeterliliği konusundaki öğrenci görüşleri incelendiğinde, katılanların 289'u (149+140, % 23,6+% 22,2) yani % 45,8'i gerekli materyalin yetersiz olduğu düşüncesini paylaşmıştır. Öğrencilerin 144'ü (% 22,8) materyallerin yeterliliği konusunda görüş belirtmemiş olup, geriye kalan 199 katılımcı ise top, jimnastik minderi vb sportif araç gereçlerin okullarda yeterli miktarda bulunduğu düşüncesindedir. Tablo 8'a göre, bu araştırmada görüşlerine başvurulmuş 632 öğrencinin yalnızca % 23,9'na (% 19,8+% 4,1) karşılık gelen 151'inin (125+26) tesislerin yeterince temiz olduğunu belirtirken %44,3'ü (%19,6 + %24,7) ise 280 ise tesislerin yeterince temiz olmadığı görüşünü paylaşmıştır. "Okul yönetimi beden eğitimi ve spor dersine gereken önemi vermektedir" maddesine verilen cevaplara bakıldığında; öğrencilerin 277'si (145+132) yani % 43,8'inin okul yönetimlerinin gereken desteği vermediğini vurgulayan cevapları seçtikleri anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 200'ü (% 31,6) okul aile birliklerinin beden eğitim ve spor faaliyetlerine desteği konusunda bir bilgi sahibi olmadıkları 265 (140+125) öğrenci ise (% 42) okul aile birliğinin beden eğitimi ve spora olan desteğini yetersiz bulduğu Tablo 8'de görülmektedir. Toplam 632 öğrencinin 294'ü (% 20,3+% 26,3=% 46,6) BES için ayrılan maddi desteğin yetersiz olduğunu belirtmiştir. BES için ayrılan zamanın yeterliliği konusunda, öğrencilerin % 50,3'ü (31,3+19,0) yani 318 (198+120) BES dersine ayrılan zamanın yetersiz olduğu görüşündedir. Sınıf mevcutları konusunda ise öğrencilerin 347'si (191+156) % 54,9'u (% 30,2+% 24,7) kalabalık sınıflarda bulduklarını beyan etmişlerdir. "Okuldaki BES kültürü ve bilinci yeterlidir" maddesine katılımcıların vermiş oldukları cevaplara bakıldığında; araştırmaya katılan 632 öğrencinin 308'i (163+145) yani toplamda % 48,7'sinin (% 25,8+% 22,9) okullardaki sportif kültür ve bilincin oluşmadığı düşüncesine sahip olduğu söylenebilir. Okullardaki BES öğretmenleri sayısının yeterliliği konusunda öğrencilerin 312'si (201+111), yani % 49,4'ü okullarında yeterli sayıda BES öğretmeni olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 260'ı (126+134) yani % 41,1'i (19,9+21,2) okullarda bulunan diğer branş öğretmenlerinin BES faaliyetlerine gerekli önemi ve ilgiyi göstermediklerini söylemektedirler. Öğrencilerin 212'si (% 33,5) "Diğer öğretmenler BES faaliyetlerini desteklemektedir" maddesine "Kararsızım" cevabını vermiştir. Tablo 8'e göre öğrencilerin 294'ü 5 (161+133) yani % 46,5, (% 25,5+21) BES faaliyetleri sonucu oluşan olumsuzlukların (saçların bozulması, terleme vb.) faaliyetlere katılımı engellediğini belirtmiştir. "Başarısız olma korkusu BES faaliyetlerine katılımı engellemektedir" sorusuna öğrencilerin 247'si (103+144) katılmamakta; 281'i ise (159+122) faaliyetlere katılmama nedeni olarak başarısız olma korkusunu işaret etmektedir. Öğrencilerin % 52,9'u (% 28,2+% 24,7) yani 334'ü (178+156) geçmişteki olumsuz deneyimlerin faaliyetlere katılımı engellediğini

belirtmiştir. Tablo 8 incelendiğinde 350 öğrenci (181+169), % 55,3'ü (% 28,6+% 26,7) internet, TV vb. faaliyetlerin BES'e katılımı engellediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 349'u (171+178), % 55,3'ü (% 27,1+% 28,2) aşırı ödev ve yoğun sınav takviminin BES'e katılımı engellemediği görüşündedir. Benzer şekilde "YGS ve benzeri önemli sınavlar faaliyetlere katılımı engellemektedir" sorusuna da öğrencilerin % 56'sı (% 31,2+% 24,8), 354'ü (197,157) katılımı engellemediği görüşünü paylaşmıştır. "Hareketsiz yaşama alışkanlığı BES faaliyetlerine katılımı engellemektedir" sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin % 48'i (% 22,5+% 25,5), toplamda (142+161) 303'ü katılmıyorum yönünde görüş bildirmiştir. Öğrencilerin % 46,2'si (% 19,1+% 27,1),(121+171) 292 öğrenci BES faaliyetlerine ilgisizliğin faaliyetlere katılımı etkili olmadığını belirtmiştir. Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan 632 öğrenciden 469'u (178+291) % 74,2'si (% 28,2+% 46) karma eğitimin faaliyetlere katılımı engellediği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 9. Ölçeğin Alt Faktörlerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi (t-Testi)

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	SD	t	P
Kurumsal Yetersizlik	Kız	295	2,69	0,86	630	-1,133	,258
	Erkek	337	2,76	0,77			
Sınav Kaygısı ve İlgisizlik	Kız	295	2,71	1,09	630	380	,704
	Erkek	337	2,67	1,05			
Öğrenci Deneyimi	Kız	295	3,47	0,78	630	1,827	,068
	Erkek	337	3,35	0,77			
Fiziksel Yetersizlik (Altyapı/Tesis)	Kız	295	2,57	0,89	630	4,271	,000*
	Erkek	337	2,28	0,79			

Yukarıdaki Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama ölçeğinin alt faktörlerine (boyutlarına) verdikleri cevaplara yönelik yapılan bağımsız gruplar arası t testi sonuçları görülmektedir. Kırşehir il merkezinde 9 farklı lisede öğrenimine devam eden 295 kız ve 337 erkek öğrencinin vermiş oldukları cevapların ortalama değerlerine göre, erkek öğrencilerin kızlara göre "Kurumsal yetersizlik" alt boyutu bakımından daha olumlu düşündüğü söylenebilir. Buna rağmen ortalama değerleri arasındaki fark, istatistiki bakımdan anlamlı bir fark yaratacak düzeyde gerçekleşmemiştir ($p=0.258$)

Tablo 9'a bakıldığında öğrencilerin cinsiyetleri bakımından vermiş oldukları cevaplar "Sınav kaygısı ve ilgisizlik" alt boyutunda da anlamlı bir farklılık ortaya koymamıştır ($p=0.704$). Aynı şekilde "Öğrenci deneyimi" alt boyutunda da benzer bir sonuçla karşılaşmıştır. "BES faaliyetleri sonucu oluşan olumsuzluklar (saçların bozulması, terleme vb.)", "Başarısız olma korkusu" ve "Geçmişteki olumsuz deneyimler" gibi maddelerin oluşturduğu "Öğrenci deneyimi" alt boyutunda kız öğrencilerin erkeklere göre daha olumsuz bir durumu ifade

ettikleri anlaşılmaktadır ($\bar{X}=3.35$, $\bar{X}=3.47$). Fakat yine de ortalama değerleri arasındaki bu fark istatistiksel açıdan anlamlı bir fark yaratacak düzeyde gözükmemektedir ($p=.068$).

Çalışmada elde edilen verilere öğrencilerin cinsiyetleri gözetilerek yapılan bağımsız gruplar arası t testi sonuçlarına göre “Fiziksel yetersizlik (alt yapı/tesis)” alt boyutunda iki grup arasında istatistiki düzeyde anlamlı bir farka rastlanmıştır ($p=.000$). Buna göre erkek öğrenciler kızlara göre anlamlı düzeyde olumsuz düşünce içerisindedirler. Okullardaki açık, kapalı spor alanları ve gerekli malzeme (top, minder vb.) bakımından erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla beklentidedir denilebilir.

Tablo 10. Ölçeğin Alt Faktörlerinin Okul Başarı Gruplarına Göre İncelenmesi (T-Testi)

Ölçek Boyutları	Okul Türü	N	\bar{X}	S	SD	t	P
Kurumsal	Genel, Güzel Sanatlar, Meslek Liseleri (1. Grup)	330	2,70	0,83	630	,661	0,509
	Fen ve Anadolu Liseleri (2. Grup)	302	2,75	0,80			
Sınav Kaygısı ve İlgisizlik	Genel, Güzel Sanatlar, Meslek Liseleri	330	3,01	1,05	630	8,236	,000*
	Fen ve Anadolu Liseleri	302	2,34	0,98			
Öğrenci Deneyimi	Genel, Güzel Sanatlar, Meslek Liseleri	330	3,57	0,78	630	5,582	,000*
	Fen ve Anadolu Liseleri	302	3,23	0,74			
Fiziksel Yetersizlik (Altyapı/Tesis)	Genel, Güzel Sanatlar, Meslek Liseleri	330	2,51	0,88	630	3,002	,003*
	Fen ve Anadolu Liseleri	302	2,31	0,80			

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü ortaöğretim kurumları araştırma kapsamında tekrar gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma öğrenim görülen okul türü ve öğrencilerin akademik başarıları göz önüne alınarak yapılmıştır. Buna göre Kırşehir Lisesi, Kırşehir Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Kırşehir Anadolu İmam Hatip Lisesi, Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi ve Aşıkpaşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi bir grupta (1. Grup) toplanmıştır. Diğer grubu (2. Grup) ise Prof. Dr. İlhan Kılıçözülü Fen Lisesi, Sıddık Demir Anadolu Lisesi, Hacı Fatma Erdemir Anadolu Lisesi ve Hayriye Kımçak Anadolu Lisesi öğrencileri oluşturmuştur. Birinci grupta 170 erkek, 160 kız öğrenci öğrenim görürken ikinci grupta yer alan okullarda 125 erkek ve 177 kız öğrenci bulunmaktadır.

Yukarıdaki Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama ölçeğinin alt faktörlerine (boyutlarına) verdikleri cevaplara yönelik yapılan bağımsız gruplar arası t- testi sonuçları görülmektedir. Ölçek maddelerin kümelenecek oluşturduğu “Kurumsal yetersizlik” alt boyutu bakımından iki okul turu ortalama değerleri birbirine çok yakın gerçekleşmiştir ($\bar{X}=2,70$, $\bar{X}=2,75$). Bu değerler istatistiki bakımdan anlamlı bir farkta doğurmamıştır ($p>,509$).

Ölçeğin alt boyutları olan “Sınav kaygısı ve ilgisizlik”, “Öğrenci deneyimi” ve “Fiziksel yetersizlik (altyapı/tesis)” alt boyutlarında iki farklı grubu oluşturan okullarda öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine yönelik olarak

yapılan bağımsız gruplar arası t testi sonuçları Tablo 10'da ki gibidir. Fen ve Anadolu Liseleri ortalama değeri (2. Grup) ($\bar{X}=2,34$), Genel, Güzel Sanatlar, Meslek Liseleri (1. Grup) ortalama değeri ise ($\bar{X}=3,01$) olarak gerçekleşmiştir. İki grup arasındaki bu fark istatistikî düzeyde anlamlı bir fark oluşturmaktadır ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre; 2. Grup öğrencilerinin, 1.Grup öğrencilerine göre önemli sınavlar için daha az kaygılandığı aynı zamanda beden eğitimi ve spor faaliyetlerine karşı daha ilgili olduğu söylenebilir.

“BES faaliyetleri sonucu oluşan olumsuzluklar (saçların bozulması, terleme vb.)”, “Başarısız olma korkusu”, “Geçmişteki olumsuz deneyimler”, “İnternet, TV, playstation vb. alışkanlıklar”, “Karma eğitim” ve “Sınıf mevcudunun fazla olması” maddelerinin yer aldığı “Öğrenci deneyimi” boyutunda da ortalama değerleri bakımından iki grup arasındaki fark göze çarpmaktadır ($\bar{X}=3,57$, $\bar{X}=3,23$). İki grup arasındaki bu fark istatistikî düzeyde anlamlı bir sonuç ortaya koymaktadır ($p=0,00$). Bu sonuç Fen ve Anadolu Liseleri öğrencileri (2. Grup) lehine olumlu bir durumu ortaya koymaktadır.

Çalışmada elde edilen verilere öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türü gözetilerek yapılan bağımsız gruplar arası t testi sonuçlarına göre “Fiziksel yetersizlik (alt yapı/tesis)” alt boyutunda iki grup arasında istatistikî düzeyde anlamlı bir farka rastlanmıştır ($p=0,03$). Buna göre Genel Liseler, Güzel Sanatlar Lisesi, Meslek Liseleri (1. Grup) öğrencileri Fen ve Anadolu Liseleri öğrencilerine göre anlamlı düzeyde olumsuz düşünce içerisindedirler. Okullardaki açık, kapalı spor alanları ve gerekli malzeme (top, minder vb.) bakımından meslek liseleri öğrencileri, Fen ve Anadolu Liseleri öğrencilerine göre daha az imkânlarla sahiptir denilebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu bölümde araştırmada uygulanan ölçekten elde edilen bulgulara dayalı sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular; Kurumsal engeller, sınav kaygısı ve ilgisizlik, öğrenci deneyimi, fiziksel yetersizlik (altyapı/tesis) olmak üzere dört alt kısımdan oluşmaktadır.

Fiziksel yetersizlik faktörünün alt maddeleri incelendiğinde, katılımcılar BES'in uygulanabilmesi için okula ait açık ve kapalı spor alanlarının yetersiz olduğunu belirtmiştir. Farklı zamanlarda ve farklı yerlerde yapılan çalışmalar bulgularımızı desteklemektedir (Yetim ve Göktaş 1996; Çelik 2010; Jenkinson ve Benson, 2010; Yoncalık 2011; Antoine 2012; Demirhan vd., 2014; Sterdt vd., 2015). Bu durum araştırma kapsamındaki 9 okuldan açık ve kapalı spor alanlarına sahip sadece 2 okulun olması ile açıklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrenciler okullarındaki spor malzemelerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan farklı çalışmalar bulgularımızla benzer sonuçlar ortaya koymaktadır (Tamer ve Pulur 2001; Özşaker ve Orhun 2005; Kubayı vd., 2011). Bu sonuçlar spor malzemelerinin maliyetinin yüksek olmasından ve okul spor kulüpleri yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılması sonucu (5 Kasım 2013 Salı Resmî Gazete Sayı: 28812) okul spor aidatlarının artık toplanamamasını akla getirmektedir.

Kurumsal engeller faktörünün alt maddeleri incelendiğinde; okul yönetiminin, okul aile birliğinin ve diğer öğretmenlerin beden eğitimi derslerini desteklemediği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Baykoçak (2002) ve Çalgın

(2003), yapmış oldukları araştırmalarda okul yönetiminin beden eğitimi dersini desteklediği sonucuna ulaşsalar da, Farklı yerlerde yapılan ve son 15 yılı kapsayan araştırmalar okul yönetiminin, okul aile birliğinin ve diğer öğretmenlerin beden eğitimi ve spor faaliyetlerine gereken desteği tam anlamıyla vermediği yönündedir (Aras 2000; Uğur 2006; Çelik 2008). Yaklaşık 15 yıl önce yapılan çalışmalar ile günümüzde yapılan çalışmaların benzer sonuçlar vermesi beden eğitimi derslerinin geçmişten bugüne hak ettiği değer görmediği algısını kuvvetlendirmektedir.

Araştırmaya katılan öğrenciler BES ders saatinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmalar bulgularımızla paralellik göstermektedir (Başoğlu, 1995; Yetim ve Göktaş 1996; Sönmez ve Sunay 2004; Solmaz, 2006). Öğrenciler beden eğitimi dersine hazırlanmak için belli bir süreye ihtiyaç duymaktadır. Bu süre zaten yetersiz olan ders saatini daha da kısıtlamaktadır.

Sınav kaygısı ve ilgisizlik faktörünün alt maddeleri incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrenciler aşırı ödev ve YGS vb. önemli sınavların beden eğitimi ve spor faaliyetlerini engellemediği yönünde görüş bildirmiştir. Yapılan çalışmalar bizim çalışmamızın aksine öğrencilerin yoğun sınav takviminden beden eğitimi ve spor faaliyetlerine vakit ayıramadığı sonucuna ulaşmıştır (Çelik, 2008; Pehlivan, 2009).

Araştırmaya katılan öğrenciler; hareketsiz yaşama alışkanlığı ve BES'e olan ilgisizliğin BES faaliyetlerine katılımı engellemediği görüşündedir. Harrison ve Blakemore (1984); Taşmektepligil vd. (2006) yaptıkları çalışmalarda, genelde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilgili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Aybek (2007) çalışmasında; bizim çalışmamızın aksine klasik beden eğitimi dersi anlayışının, öğrencilerin BES dersine olan ilgilerini azalttığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğrenci deneyimi faktörünün alt maddeleri incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrenciler BES faaliyetleri sonucu oluşan olumsuzlukların (saçların bozulması, terleme vb.) faaliyetlere katılmalarına engel olduğunu belirtmişlerdir. Yoncalık (2011) Ankara ve Konya il merkezlerinde 22 okuldan toplam 1089 öğrenci üzerinde gerçekteşirdiği çalışmasında, beden eğitimi ve spor dersi sonrası terleme ve saçlarının bozulması durumunun özellikle kız öğrenciler üzerinde olumsuz etkisi olduğunu vurgulamıştır. Bunun sonucu olarak kız öğrencilerin faaliyetlere olan ilgilerinin daha düşük olduğu sonucuna varmıştır. Bu durum araştırmaya katılan öğrencilerin içerisinde bulunduğu ergenlik döneminin kendine özgü karakteristik özellikleri olan dış görünüme önem verme ile açıklanabilir.

Öğrenciler başarısız olma korkusu ve geçmişteki olumsuz deneyimlerinin, BES faaliyetlerine katılımı engellemekte olduğunu paylaşmışlardır. Harrel vd. (1997) benzer bir sonucu vurgulamışlardır. Bu durum beden eğitimi ve spor derslerinin sınıftaki tüm öğrencilerin seviyesine indirgenememesinden dolayı öğrencilerin olumsuz deneyimler edinmesi ve başarı hazzını yaşayamamaları ile açıklanabilir. Ayrıca öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda etkinlikler planlanmasının faaliyetlere katılımı arttıracadığı düşünölmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu karma eğitimin faaliyetlere katılımı engellediği görüşünü belirtmişlerdir. Lirgg (1993) araştırmasında; kız öğrencilerin farklı cinsiyet grupları ile işlenen derslerde

becerilerini geliştirmek için daha az fırsat bulabildiğini ve öğretmenle etkileşimlerinin daha az olduğunu ifade etmektedir. Bu durum öğrencilerin ergenlik döneminin karakteristik özelliklerinden biri olan çevredeki insanların kendisini izlediği düşüncesine kapılması ile açıklanabilir (Ahioğlu ve Lindberg, 2011). Ayrıca öğrencilerin inançları doğrultusunda karşı cinsle aynı yerde faaliyetlere katılmaktan rahatsızlık duyduklarından kaynaklanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir çoğunluğu BES faaliyetlerine katılımın önündeki diğer bir engel olarak kalabalık sınıfları işaret etmiştir. Kalabalık sınıflarda öğretmen tüm öğrencilerle ilgilenememektedir. Bu durum disiplin sorununa neden olmakta ve beden eğitimi ve spor dersinin amaçlarına hizmet etmesini engellemektedir (Bucher 1986; Nichols, 1990).

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, okullardaki tesislerin yeterliliği bakımından erkek öğrenciler kızlara göre anlamlı düzeyde olumsuz düşünce içerisindedirler. Bu durum erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre beden eğitimi ve spor faaliyetlerinden daha fazla beklenti içinde oldukları ve spor tesislerinden daha fazla faydalanma istekleri ile açıklanabilir. Jenkinson ve Amanada (2010) yaptıkları çalışmada benzer bir yorumda bulunmuşlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördüğu ortaöğretim kurumlarının akademik başarısına göre yapılan gruplandırmada "Sınav kaygısı ve ilgisizlik" alt boyutunda iki farklı grubu oluşturan okullarda öğrenim gören öğrencilerin görüşleri arasındaki istatistiki düzeyde anlamlı bir fark çıkmıştır. Bu sonuçlara göre: (2. Grup), öğrencileri (1.Grup) öğrencilerine göre sınavlar için kendilerine daha fazla güvenmektedir. Sınavlar için daha az kaygılanmaktadırlar ve beden eğitimi ve spor faaliyetlerine daha ilgilidirler denilebilir. Bununla beraber akademik başarısı yüksek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine olan ilgileri yüksek olmasına rağmen, okullardaki mevcut beden eğitimi derslerinin bu öğrencilerin beklentilerini karşılamadığı sonucuna varılabilir.

Yoncalık vd. (2010) öğrencilerin akademik başarıları ile beden eğitimi dersine karşı tutumları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, akademik başarı seviyesi yüksek öğrencilerin, orta ve düşük seviyedeki öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersinden beklentilerinin daha yüksek olduğunu, dersten kazanım düşüncelerinin ise diğer gruplara(orta ve düşük seviye) göre daha düşük olduğunu vurgulamışlardır.

Araştırmamıza katılan lise öğrencileri beden eğitimi ve spor dersine katılımlarını engelleyen önemli sorunları;

Açık-kapalı spor alanlarının yetersizliği,

Okul yönetiminin BES'i desteklememesi,

Diğer öğretmenlerin BES'i desteklememesi,

Sınıfların kalabalık olması,

Haftalık ders saatinin yetersiz olması,

Spor malzemelerin yetersizliği,

Maddi destek yetersizliği,

Karma eğitim sisteminin uygulanması

olarak belirtmişlerdir. Koçyiğit ve Öztürk (1992), Çamlıyer (1997), Aras (2000), Aydın (2002), Baykoçak (2002), Çalgın (2003), Çolakoğlu (2004), Çelik (2008) yapmış oldukları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

ÖNERİLER

Bu araştırmada sadece öğrenci görüşlerine yer verilmiştir. Bundan sonra yapılacak benzer çalışmalarda öğrenci görüşlerinin yanı sıra öğretmen ve veli görüşlerinin de belirleneceği nitel ve nicel çalışmaların yürütülmesi düşünülebilir.

Bu çalışma yalnızca bir ilde ve sadece devlet liselerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Aynı şekilde farklı illerde, farklı kademelerde ve özel okulları da kapsayacak şekilde çalışma tekrar yapılabilir.

Sınav kaygısı ve YGS gibi sınavların, BES faaliyetlerine katılım üzerine etkilerine yönelik olarak kapsamlı araştırmalar yapılabilir.

Yeni yapılacak okulların projelerinde spor tesisleri ihmal edilmemelidir.

BES için okullarda spor fonu oluşturulmalıdır.

Okullardaki beden eğitimi dersi saati dersin amaçlarını gerçekleştirilememektedir. Bu nedenle programda daha fazla yer bulması düşünülebilir. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın üniversiteler ile ortak yapacağı bir çalışma ile bu sorunun giderilmesi faydalı olacaktır.

Beden eğitimi dersine gereken önemin verilmesi için okul yöneticilerine, diğer branş öğretmenlerine ve ailelere yönelik eğitim faaliyetleri (konferans, seminer ve bilgilendirme toplantıları) düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

Antoine, M. (2012). *Educators' Perceptions of School Barriers to Physical Education and Physical Activity*. Doctoral Dissertation. George Mason University. Available from Proquest Dissertations and Theses Database. (UMI No. 3513413).

Aras, A. E., (2000). *İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Aybek, A. (2007). *Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine ve Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Tutumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Aydın, N. A. (2002). *Ankara'daki Özel ve Resmi Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Bazı Mesleki Niteliklerinin ve Ders Dışı Çalışmalara Katılmalarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma (Yöntem Teknik ve İlkeler)*, Ankara: Pegem A.Yayıncılık.

Ballinger, D.A., (1993). "Becoming an Effective Physical Educator." *Physical Educator*, 50(1): 13-19.

- Barroso, C.S., Mccullum-Gomez, C., & Hoelscher, D.M. (2005). "Self-Reported Barriers to Quality Physical Education by Physical Education Specialists in Texas." *Journal of School Health*, 75(8): 313-319.
- Başoğlu, B. (1995). *Ankara İli Devlet Liselerinde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baykoçak, C. (2002). *Beden Eğitimi Öğretmenleri'nin Mesleki Sorunları ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa İli Uygulaması)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya.
- Bucher, A. C. (1983), *Foundations of Physical Education and Sport*. St.Louis: The C.V. Mosby Company.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulama ve Yorum*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çamlıyer, H. (1997). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun*. Manisa: Can Ofset.
- Çalgın, E.R. (2003). *Niğde İlinde Görev Yapmakta Olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mevcut Durumlarının Değerlendirilmesi ve Meslek Sorunlarının Tespiti*. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Çelik, A. (2008). *Beden Eğitimi Öğretmenlerin Okul İçi Okul Dışı Faaliyetlerde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi (Trabzon İli Uygulaması)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Çolakoğlu, T. (2004). *Sporun Toplumda Yaygınlaştırılması Açısından Okul Sporları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çumralıgil, B. (1995). *Seçilmiş Bazı İllerdeki Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Öğretiminin Yapısı ve Sorunları*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Saçlı, F., & Kangalgi, M. (2014). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Uygulamada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri." *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2): 57-68.
- De Corby, K., Halas, J., Dixon, S., Wintrup, L., & Janzen, H. (2005). "Classroom Teachers and the Challenges of Delivering Quality Physical Education." *The Journal of Educational Research*, 98(4): 208-220.
- Harrison, J., BLAKEMORE, C. (1984). *Instructional Sytrategiest for Secondary School Physical Education*, New Jersey: Wmc Brown Publication.
- Harrell, J.S., Gansky, S.A., Bradley, C.B., & McMurray, R.G. (1997). "Leisure Time Activities of Elementary School Children." *Nursing Research*, 46: 246-253.
- Jenkinson, K.A., Benson, A.C. (2010). "Barriers to Providing Physical Education and Physical Activity in Victorian State Secondary Schools." *Australian Journal of Teacher Education*, 35(8): 1-17.
- Koçyiğit, F., Öztürk, F. (1992). "İlkokul ve İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi Uygulama Sorunu." I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Kubayı, A., Toriola, A.L., & Monyek, M.A. (2013). "Barriers to School Sport Participation: A Survey Among Secondary School Students in Pretoria *South African*" *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance (AJPHERD)*, 19(2): 336-344.
- Lirgg, C.D. (1993). "Effects of Same-Sex Versus Coeducational Physical Education on The Self Perceptions of Middle and High School Students." *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 64(3): 324-334.

- Morgan, P.J., Bourke, S.F. (2005). "An Investigation of Pre-Service and Primary School Teachers' Perspectives of PE Teaching Confidence and PE Teacher Education." *ACHPER Healthy Lifestyles Journal*, 52(1): 7-13.
- Morgan, P.J., Hansen, V. (2008). "Classroom Teachers' Perceptions Of The Impact of Barriers To Teaching Physical Education on The Quality of Physical Education Programs." *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 79(4): 506-516.
- Lounsbery, M. (2012). "Facilitators and Barriers to Improving School Physical Education." *Research Quarterly for Exercise and Sport*. 83(1), 7.
- Nichols, B (1990). *Moving and Learning: The Elementary Schools Physical Education Experience*. St. Louis: Mirro/Mosby College Publishing,
- O'Connor, J.A., Graber, K.C. (2014). "Perceived Barriers to Maintaining a Safe Physical Education Climate." *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 85(1): 151-151.
- Öncü, E., Güven, Ö. (2011). "Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları." *Spor ve Performans Dergisi*, 2(2): 28-27.
- Pehlivan, Z. (2009). "Spora Katılan Çocuklara Yönelik Ailelerin Beklentileri, Çocuklarda Gözlenen Davranış Değişimleri ve Spora Katılımın Önündeki Engeller." *Spor metre*, 7(2): 69-76.
- Razaghi, M.E. (2014). "To Identify and Explain the Barriers to Application of Information Technology Physical Education Course in Schools." *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(2): 1-10.
- Salman, M.N., Çalgın, E.R., & Salman, S. (2005). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Cinsiyet Faktörü Açısından Değerlendirilmesi." 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa.
- Siedentop, D. (1991). *Developing Teaching Skills in Physical Education*. Mayfield: Mountain View.
- Solmaz, A. (2006). *Milli Eğitim Bünyesindeki Okullarda Beden Eğitimi Derslerinin İşlevsel Durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kocaeli.
- Sönmez, T., Sunay, H. (2004). "Ankara'daki Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme." *Milli Eğitim Dergisi*, 162: 270-279.
- Sterdt, E., Liersch, S., & Henze V. (2015). "Implementing Daily Physical Education in Primary School - Potentials and Barriers from the Involved Actor's Point of View." *Gesundheitswesen*, 77(4): 269-275.
- Tamer, K., Pular, A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Matbaası.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O., & Kılıçgil, E. (2006). "İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi." *Spor metre*, 4: 139-147.
- Thompson, J.L., Davis, S.M., Gittelsohn, J., Going, S., Becenti, A., Metcalfe, L., Stone, E., Harnack L., & Ring, K. (2001). *Patterns of Physical Activity Among American Indian Children: An Assessment of Barriers and Support*. *Journal of Community Health*, 26(6): 423-445.
- Uğur, A.O. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ve Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. Ankara ili Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Xiang, P., Lowy, S., & McBride, R. (2002). "The Impact of a Field-Based Elementary Physical Education Methods Course on Preservice Classroom Teachers' Beliefs." *Journal of Teaching in Physical Education*, 21(2): 145-161.
- Yetim. A.A., Göktaş, Z. (1996). "Farklı Sosyo-Ekonomik Yapıdaki Ortaöğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Katılımına Etki Eden Faktörler." *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1: 157-170.
- Yoncalık, O. (2011). "The Physical Education Lesson in Turkish Primary Schools: Affective Entry Characteristics and Gender." *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 33(2): 157-168.
- Yoncalık, O., Tanır. H., Erdoğan, M., & Kutlu, M. (2010). "The Correlation Between the Academic Achievement Level of Primary-School Students and Their Attitudes Toward a Physical Education Lesson." *Science, Movement and Health*, 2: 539-544.